

คู่มือ การเขียนเอกสารประกอบการสอน และเอกสารคำสอนที่มีคุณภาพ

คณะกรรมการจัดการความรู้
คณะบริการธุรกิจ
มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

การจัดการองค์ความรู้ ด้านการผลิตบัณฑิต

คำนำ

คู่มือการเขียนเอกสารประกอบการสอนและเอกสารคำสอนที่มีคุณภาพ เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการองค์ความรู้ ด้านการผลิตบัณฑิต ของคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ซึ่งเกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากความรู้ ประสบการณ์ตรงในด้านการเขียนเอกสารประกอบการสอน เอกสารคำสอน ตำรา และหนังสือ จากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์จากทั้งภายในและภายนอกขององค์กร จากการจัดอบรม ในวันที่ 12 พฤศจิกายน 2562 ได้มีการนำมากลั่นกรอง เรียบเรียง จนได้ออกมาเป็นคู่มือฉบับนี้

ซึ่งคู่มือฉบับนี้จัดทำเพื่อเป็นแนวทางในการเพื่อนำมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิต ที่คุณภาพ และเพื่อการขอตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์ในคณะบริหารธุรกิจ

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้อ่านหรือผู้ที่สนใจจะนำคู่มือฉบับนี้นำไปใช้ประโยชน์ เพิ่มความรู้ ความสามารถในการเขียนเอกสารประกอบการสอนและเอกสารคำสอน

คณะกรรมการจัดการความรู้

สารบัญ

หน้า

1. ผลงานการสอน	1
เอกสารประกอบการสอน	1
คำนิยาม	1
รูปแบบเอกสารประกอบการสอน	1
การเผยแพร่เอกสารประกอบการสอน	1
เอกสารคำสอน	1
คำนิยาม	1
รูปแบบเอกสารประกอบการสอน	1
การเผยแพร่เอกสารประกอบการสอน	2
คุณภาพของเอกสารประกอบการสอนและเอกสารคำสอน	2
เกณฑ์การพิจารณาเอกสารประกอบการสอนและเอกสารคำสอน	2
2. ผลงานทางวิชาการ	3
ตำรา	3
คำนิยาม	3
ส่วนประกอบของตำรา	3
หนังสือ	3
คำนิยาม	3
รูปแบบของหนังสือ	3
การเผยแพร่ตำราและหนังสือ	4
คุณภาพของตำราและหนังสือ	4
การพิจารณา	4

ผลงานการสอน

ผลงานการสอน ประกอบไปด้วย เอกสารประกอบการสอนและเอกสารคำสอน ซึ่งสามารถนำไปขอตำแหน่งทางวิชาการได้ โดย เอกสารประกอบการสอน สามารถนำใช้ขอตำแหน่งทางวิชาการผู้ช่วยศาสตราจารย์ ส่วนเอกสารคำสอน สามารถนำไปขอใช้ตำแหน่งทางวิชาการ รองศาสตราจารย์

โดยมีรายละเอียดของ เอกสารประกอบการสอนและเอกสารคำสอน ที่บุคลากรในคณะบริหารธุรกิจสามารถศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1. เอกสารประกอบการสอน

1.1 คำนิยาม ผลงานทางวิชาการที่ใช้ประกอบการสอนวิชาใดวิชาหนึ่ง ตามหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาที่สะท้อนให้เห็นเนื้อหาวิชา และวิธีการสอนอย่างเป็นระบบ จัดเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้สอนในการใช้ประกอบการสอน

1.2 รูปแบบเอกสารประกอบการสอน เป็นเอกสารหรือสื่ออื่นๆที่เกี่ยวข้องในวิชาที่สอน ประกอบด้วย

1. โครงการสอน (มคอ.3)
2. แผนการสอน หัวข้อบรรยาย (มีรายละเอียดประกอบพอสมควร) และอาจมีสิ่งต่าง เพิ่มเติม เช่น รายชื่อบทความ หรือหนังสืออ่านประกอบ บทเรียบเรียงคัดย่อ เอกสารที่เกี่ยวข้อง แผนภูมิ (Chart) แถบเสียง (Tape) หรือภาพเลื่อน (Slide) เป็นต้น
3. มีคำถามท้ายหัวข้อ
4. รายการอ้างอิง

1.3 การเผยแพร่เอกสารประกอบการสอน

เป็นเอกสารจัดทำเป็นรูปเล่มหรือถ่ายสำเนาเย็บเล่ม หรือเป็นสื่ออื่นๆ เช่น ซีดีรอม และที่ได้ใช้ประกอบการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งในหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษามาแล้ว

2. เอกสารคำสอน

2.1 คำนิยาม ผลงานทางวิชาการที่ใช้สอนวิชาใดวิชาหนึ่ง ตามหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาที่สะท้อนให้เห็นเนื้อหาวิชาที่สอน และวิธีการสอนอย่างเป็นระบบโดยอาจพัฒนาขึ้นจากเอกสารประกอบการสอนจนมีความสมบูรณ์กว่าเอกสารประกอบการสอนจัดเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้เรียนที่นำไปศึกษาด้วยตนเองหรือเพิ่มเติมขึ้นจากการเรียนในวิชานั้นๆ

2.2 รูปแบบเอกสารคำสอน เป็นเอกสารรูปเล่มหรือสื่ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่ตนสอน ประกอบด้วยโครงการสอน แผนการสอน หัวข้อการบรรยาย (มีรายละเอียดประกอบพอสมควร และควรมีสิ่งต่างๆ ที่เพิ่มขึ้นดังนี้

1. รายชื่อบทความหรือหนังสืออ่านประกอบ
2. บทเรียบเรียงคัดย่อเอกสารที่เกี่ยวข้อง แผนภูมิ (Chart) แถบเสียง (Tape) ภาพเลื่อน (Slide)
3. ตัวอย่างหรือ กรณีศึกษาที่ใช้ประกอบการอธิบายภาพ
4. แบบฝึกปฏิบัติ
5. รายการอ้างอิงเพื่อขยายความที่มาจากข้อมูล
6. บรรณานุกรม

2.3 การเผยแพร่เอกสารคำสอน

- 1) จัดทำเป็นรูปเล่มด้วยการพิมพ์ หรือถ่ายสำเนาเย็บเล่มหรือสื่ออื่นๆ CD หรือ e-book
- 2) ระบุหลักฐานการเผยแพร่โดยใช้เป็น “คำสอน” ให้แก่ผู้เรียนในวิชานั้นมาแล้วอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา (อาจระบุไว้ในคำนำ)

3. คุณภาพของเอกสารประกอบการสอนและเอกสารคำสอน

1. มีเนื้อหาครบถ้วนตามที่แจ้งไว้ในประมวลรายวิชา
2. เนื้อหาที่ทันสมัย และสอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิชาการ
3. ในแต่ละหัวข้อมีคำอธิบาย/คำบรรยายที่มากพอแก่การเข้าใจ
4. มีการเรียงลำดับการนำเสนอเนื้อหาหรือความคิดในเอกสารได้ดี
5. มีแบบฝึกหัดหรือโจทย์คำถามที่เหมาะสมกับเนื้อหาในแต่ละหัวข้อ
6. มีตัวอย่างหรือกรณีศึกษาสำหรับการอธิบายจำนวนมาก
7. ความถูกต้องชัดเจนของเนื้อหาตามหลักวิชาการ
8. การกำหนดเนื้อหาเหมาะสมกับเวลาในการสอน
9. ความเหมาะสมของการใช้ภาษาและความสม่ำเสมอของการเขียน
10. ความทันสมัยของเอกสารที่ใช้อ้างอิง

4. เกณฑ์การพิจารณาเอกสารประกอบการสอนและเอกสารคำสอน

ค่าเฉลี่ย

4.50-5.00	ดีเด่น
4.00-4.49	ดีมาก
3.50-3.99	ดี
ต่ำกว่า 3.50	ต้องปรับปรุง

ผลงานทางวิชาการ

ผลงานทางวิชาการ ประกอบไปด้วย ตำรา และหนังสือ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ตำรา

1.1 คำนิยาม ตำรา คือ เอกสารทางวิชาการที่เรียบเรียงอย่างเป็นระบบอาจเขียน เพื่อตอบสนองเนื้อหาทั้งหมดของรายวิชาหรือส่วนหนึ่งของวิชาหรือหลักสูตรก็ได้ โดยมีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้ที่เกี่ยวข้องและสะท้อนให้เห็นความสามารถในการถ่ายทอดวิชาในระดับอุดมศึกษา ระบุวิชาที่เกี่ยวข้องในหลักสูตรหรืออาจเสนอตำราในรูปของสื่ออื่นๆ เช่น ซีดีรอม e-book หรืออาจใช้ทั้งเอกสารและสื่ออื่นๆ ที่เหมาะสม รวมทั้งเอกสารตำราที่จัดทำให้รูปของสื่ออื่นๆ ที่เหมาะสมซึ่งได้นำไปใช้ในการเรียนการสอน **ผู้อ่านที่ไม่ได้เรียนในวิชานั้น สามารถอ่านเข้าใจในสาระของตำราได้ด้วยตนเอง** และได้รับการเผยแพร่อย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา

1.2 ส่วนประกอบของตำรา

จะต้องมีเนื้อหาสาระอย่างละเอียด ครอบคลุมวิชาหรือส่วนของวิชาที่ตนเชี่ยวชาญ โดยมีวัตถุประสงค์ที่ใช้เป็นหลักในการเรียนการสอนตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัย และต้องจัดทำเป็นรูปเล่มอย่างเรียบร้อย ประกอบด้วย

1. คำนำ
2. สารบัญ
3. เนื้อเรื่องแบ่งเป็นบท
4. สรุป
5. การอ้างอิงที่ครบถ้วนสมบูรณ์ทันสมัย

ซึ่งตำราต้องมีการอธิบายสาระสำคัญชัดเจน อาจใช้แผนภาพตัวอย่าง หรือกรณีศึกษาประกอบจนผู้อ่านเข้าใจได้อย่างเบ็ดเสร็จ และสามารถพัฒนามาจากเอกสารประกอบการสอน หรือเอกสารคำสอน

2. หนังสือ

เป็นผลงานทางวิชาการที่เรียบเรียงขึ้นโดยมีรากฐานทางวิชาการที่มั่นคง และให้ทัศนะของผู้เขียนที่สร้างเสริมปัญญาความคิด และสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการให้แก่สาขาวิชานั้นๆและ/หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

คำนิยาม มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงในเชิงเนื้อหาและครอบคลุมโดยไม่จำเป็นต้องสอดคล้องหรือเป็นไปตามข้อกำหนดของหลักสูตรหรือของวิชาใดวิชาหนึ่งในหลักสูตร และไม่จำเป็นต้องนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนในวิชาใดวิชาหนึ่ง

ทั้งนี้ เนื้อหาสาระของหนังสือต้องมีความทันสมัยเมื่อพิจารณาถึงวันที่จัดพิมพ์

รูปแบบของหนังสือ ต้องมีการการจัดทำเป็นรูปเล่ม ประกอบด้วย

1. คำนำ
2. สารบัญ
3. เนื้อเรื่อง การวิเคราะห์ การสรุป
4. การอ้างอิงและบรรณานุกรม ที่ทันสมัยและครบถ้วนสมบูรณ์

การอธิบายสาระสำคัญที่มีความชัดเจนอาจใช้ข้อมูลแผนภาพ ตัวอย่าง หรือกรณีศึกษาประกอบจนผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจในสาระสำคัญได้โดยเบ็ดเสร็จ

3. การเผยแพร่ตำราและหนังสือ

1. การเผยแพร่ด้วยวิธีพิมพ์ โดยโรงพิมพ์ หรือสำนักพิมพ์ ด้วยการถ่ายสำเนาเย็บเล่ม หรือรูปแบบอื่นๆ

2. การเผยแพร่โดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ เช่น CD หรือ e-book

***การเผยแพร่ต้องกว้างขวางมากกว่าใช้ในการเรียนการสอนของหลักสูตรเท่านั้น**

4. คุณภาพของตำรา หนังสือ

ระดับดี

มีเนื้อหาสาระทางวิชาการถูกต้อง สมบูรณ์ และทันสมัย มีแนวคิดและการนำเสนอที่ชัดเจนเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา/วงวิชาการ

ระดับดีมาก (เพิ่มเติมจากระดับดี)

1) มีการวิเคราะห์และเสนอความรู้หรือวิธีการที่ทันสมัยต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการ
2) มีการสอดแทรกความคิดริเริ่มและประสบการณ์หรือผลงานวิจัยของผู้เขียนที่แสดงให้เห็นถึงความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน/วงวิชาการ ที่สามารถนำไปใช้อ้างอิงหรือนำไปปฏิบัติได้

ระดับดีเด่น (เพิ่มเติมจากระดับดีมาก)

1) มีลักษณะเป็นงานบุกเบิกทางวิชาการและมี การสังเคราะห์จนถึงระดับที่สร้างองค์ความรู้ใหม่ (Body of Knowledge) ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
2) มีการกระตุ้นให้เกิดความคิดและค้นคว้าต่อเนื่อง
3) เป็นที่เชื่อถือและยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพ ที่เกี่ยวข้องในระดับชาติและ/หรือ นานาชาติ

5. การพิจารณา

1. พิจารณาจากจำนวนพิมพ์ เป็นดัชนีหนึ่งและได้รับรองการเผยแพร่จากคณะกรรมการของสถาบันอุดมศึกษา คณะ หรือสถาบันทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับสาขา ใช้ในการเรียนการสอนมาไม่น้อยกว่า 1 ภาคการศึกษา กรณีหนังสือต้องเผยแพร่มาแล้วอย่างน้อย 4 เดือน

2. หากตำรา/หนังสือ ได้รับการประเมินคุณภาพไปแล้ว หากนำไปปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มเติมเนื้อหาใน “ตำรา/หนังสือ” เพื่อขอเสนอขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการใหม่ ต้องดำเนินการเผยแพร่ “ตำรา/หนังสือ” ใหม่อีกครั้ง